

УДК 343.8

Астаф'єва К. Ю.,
магістр права,
начальник сектору документального
забезпечення Інституту кримінально-
виконавчої служби
Христич І. П.,
аспірант кафедри кримінального
права та кримінології Національного
університету Державної фіскальної
служби України

БЕЗПЕКА ОСОБИ ЯК ОДНА З ОСНОВНИХ СКЛАДОВИХ БЕЗПЕКИ У ВИПРАВНИХ КОЛОНІЯХ

У статті на підставі аналізу змісту кримінально-виконавчого законодавства України та наукових джерел здійснено аналіз стану дослідження та визначення поняття «безпека особи» у виправних колоніях.

Ключові слова: безпека, безпека особи, виправна колонія, безпека в установах виконання покарань.

В статті на основі аналізу содержания уголовно-исполнительного законодательства Украины и научных источников осуществлен анализ состояния исследования понятия «безопасность личности» в исправительных колониях.

Ключевые слова: безопасность, безопасность личности, исправительная колония, безопасность в учреждениях исполнения наказаний.

Постановка проблеми. Кримінально-виконавча система є складовою частиною державних органів, які здійснюють боротьбу зі злочинністю та відіграють важливу роль у вишенні завдань із запобігання загрозам національній безпеці України. Як наслідок, ситуація в кримінально-виконавчих установах безпосередньо впливає на загальний стан національної безпеки нашої держави. Інтереси особи та суспільства тісно пов'язані: одночасно із забезпеченням безпеки персоналу виправних колоній, засуджених та осіб, які відвідують виправні колонії, досягається

ще одна мета – забезпечення безпеки суспільства та держави.

Зростання злочинності та активне застосування інституту амністії обумовлює концентрацію у виправних колоніях засуджених за тяжкі та особливо тяжкі злочини, які перебувають на різних профілактичних обліках, а з урахуванням останніх подій у державі – засуджених, які зі зброєю в руках протидіяли національним інтересам і, у свою чергу, становлять підвищену небезпеку не тільки для суспільства загалом, а й для основної маси засуджених, а також для персоналу установ [1, с. 92–

93]. Збільшилася кількість нападів засуджених на працівників установ, допускаються групові непокори, відмови від праці з благоустрою установ, голодування (у тому числі масові) та інші ексцеси. Усе це створює труднощі при вирішенні проблем забезпечення безпеки осіб, які працюють в установах, особливо враховуюче те, що таким злочинним посяганням засуджених не завжди запобігають.

Такий стан справ передбачає необхідність подальшого пошуку заходів, спрямованих на вдосконалення діяльності кримінально-виконавчої системи. Багато уваги звертається на питання стану безпеки в установах виконання покарань у засобах масової інформації, звітах громадських організацій, що, у переважній більшості, формує негативну думку суспільства про діяльність установ та їх здатність вирішувати поставлені завдання.

Тому запобігання посяганням на осіб в установах, які забезпечують ізоляцію злочинців від суспільства, як найбільш небезпечному злочину, який вчиняється в установах, необхідно здійснювати постійно та системно, а не від випадку до випадку. Звичайно таке запобігання має бути частиною системи профілактики злочинності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема наукової розробки поняття «безпека особи» у виправних колоніях була предметом дослідження таких вітчизняних вчених, як К. А. Автухов, Є. Ю. Бараш, І. Г. Богатирьов, О. М. Джужа, О. І. Кіслов, О. В. Лисодєд, А. Г. Перегудов, А. Х. Степанюк, А. А. Ткаченко, О. С. Яворської, І. С. Яковець.

Постановка завдання. З'ясувати та проаналізувати стан наукової розробки поняття «безпека особи» та у виправних колоніях.

Виклад основного матеріалу. В умовах місць позбавлення волі будь-яка особа наражається на різноманітний небезпечний вплив, що стосується і осіб, які відбувають покарання, і персоналу. Забезпечення безпеки особи можливе лише завдяки чіткому нормативно-правовому регулюванню діяльності виправних колоній. Правове регулювання безпеки особи здійснюється за допомогою норм міжнародного права та законодавства України, у зв'язку з чим виникає необхідність виділити два рівні такого регулювання.

Норми міжнародного права здебільшого відображено в Конституції України, Кримінальному та Кримінально-виконавчому кодексах України. Однак на сьогодні ще не досягнуто такого стану безпеки особи, який передбачається міжнародно-правовими стандартами.

Конституція України встановлює безперечний пріоритет, пряму дію та застосування конституційних норм і загальновизнаних міжнародно-правових стандартів у галузі прав людини [2]. Із цього випливає, що безпеку особи у виправних колоніях необхідно розглянути як єдину ланку правового становища особи в суспільній системі, яка може бути досягнута зусиллями всієї правової системи, з урахуванням, звичайно, особливостей системи місць позбавлення волі та особи персоналу і засудженого. Особа, позбавлена волі у визначеному законом порядку, не позбавляється права недоторканості особи та не «вилучається» з дії конституцій-

них норм про захист прав і законних інтересів громадян.

У кримінально-виконавчому законодавстві регулювання безпеки особи здійснюється за різними напрямками. Одним з них є правове регулювання матеріально-побутового та медичного забезпечення осіб, позбавлених волі. Крім того, відповідно до ст. 1 Кримінально-виконавчого кодексу України (далі – КВК України) метою кримінально-виконавчого законодавства, серед іншого, є захист інтересів особи, суспільства і держави: «Кримінально-виконавче законодавство України регламентує порядок і умови виконання та відбування кримінальних покарань з метою захисту інтересів особи, суспільства і держави шляхом створення умов для виправлення і ресоціалізації засуджених, запобігання вчиненню нових кримінальних правопорушень як засудженими, так і іншими особами, а також запобігання тортурам та нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню із засудженими» [3]. Аналогічні норми відображено і в інших статтях КВК України, а саме: у ст. 7 визначено, що держава поважає і охороняє права, свободи і законні інтереси засуджених, забезпечує необхідні умови для їх виправлення і ресоціалізації, соціальну і правову захищеність та їх особисту безпеку [3]. Поряд із цим безпосередньо право засуджених на особисту безпеку та деякі елементи механізму його реалізації визначено в ст. 10 КВК України, а в ст. 102 указано, що режим у виправних і виховних колоніях – це встановлений законом та іншими нормативно-правовими актами порядок виконання і відбування покарання, який забезпечує ізоляцію засуджених; по-

стійний нагляд за ними; виконання покладених на них обов'язків; реалізацію їхніх прав і законних інтересів; безпеку засуджених і персоналу; роздільне тримання різних категорій засуджених; різні умови тримання засуджених залежно від виду колонії; зміну умов тримання засуджених [3].

Зазначені норми відображено в ст. 18 Закону України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України». Так, до обов'язків персоналу належить забезпечення правопорядку, додержання вимог режиму, правил внутрішнього розпорядку в установах виконання покарань, слідчих ізоляторах і на прилеглих до них територіях та вимагання від засуджених і осіб, узятих під варту, інших осіб виконання ними обов'язків, установлених законом, а також, забезпечення безпеки засуджених і осіб, узятих під варту, персоналу і громадян, які перебувають на території установ виконання покарань та слідчих ізоляторів [4].

У ст. 21 цього Закону визначено й гарантії безпеки персоналу кримінально-виконавчої служби України, а саме: особи рядового і начальницького складу та працівники кримінально-виконавчої служби, а також члени їхніх сімей знаходяться під захистом держави, їх безпека, честь і гідність охороняються законом [4].

Аналіз кримінально-виконавчого законодавства та вивчення наукової літератури свідчить, що питання, пов'язані із забезпеченням особистої безпеки у виправних колоніях, достатньо не врегульовано. Крім того, зміст цих питань у повному обсязі як в Україні, так і за кордоном практично не розкрито. На практиці питання забезпечення особистої безпеки викликає різне розу-

міння, а тлумачиться залежно від зручності та зацікавленості кожного [5, с. 97].

Визначаючи проблеми забезпечення безпеки особи у виправних колоніях, не можна залишити осторонь визначення загального поняття безпеки особи. Тлумачний словник В. І. Даля визначає безпеку як «Відсутність небезпеки, збереженість, надійність» [6]. Словник С. І. Ожегова трактує безпеку як «стан, при якому не загрожує небезпека, є захист від небезпеки» [7]. Потрібно відзначити, що другий словник більш повно визначає це поняття у зв'язку з додаванням вказівки на можливість захисту від небезпеки, тобто розуміння безпеки розглядається вже не тільки як пасивний стан, а й як активна взаємодія «інтересів» (об'єкта охорони) і загрози безпеці, що в цій ситуації є правильнішим і повнішим.

Актуальність проблеми «безпеки» стала справді реальною з моменту становлення капіталістичних відносин у XVII–XVIII ст., коли в окремих європейських країнах та США реалізувалася ідея про те, що головною метою держави є загальний добробут і безпека. Під безпекою в цей період світової історії мали на увазі стан спокою, що з'являється в результаті відсутності реальної фізичної та моральної небезпеки, а також матеріальні, економічні й політичні умови, відповідні організаційні структури, що сприяють створенню та підтриманню такого стану. Тенденції останніх десятиріч свідчать про те, що ця ситуація дещо змінюється, і більша увага звертається на особу. Новий акцент у розумінні безпеки особи часто пов'язують з опублікованою в 1992 р. промовою Генерального секретаря

Організації Об'єднаних Націй (далі – ООН) Бутро Бутрос-Галі на тему: «Порядок денний для світу». У ній висловлюється ідея про те, що загроза для глобальної безпеки може бути за своєю природою не тільки військовою [8, с. 47].

Але початок масштабної переорієнтації світової спільноти на проблеми безпеки людини завдячує доповідям ООН з розвитку середини 1990-х років, у яких підкреслювалася стрижнева ідея, що розвиток суспільства має бути спрямований на людей, а не на безпеку кордонів. У Доповіді Програми Розвитку ООН від 1994 р. під назвою «Нові виміри безпеки людини», наприклад, пропонувалося розвинути концепцію так званого широкого трактування безпеки особи і виділити в ній два взаємопов'язані чинники: «свободу від страху» (freedom from fear) та «свободу від злиднів» (freedom from want). Перший з них полягає в захисті людини від усебічних конфліктів, а другий – від стихійних явищ, голоду, хвороби тощо. Крім того, були виділені сім окремих компонентів безпеки особи: економічна безпека (гарантований мінімальний дохід); безпека для здоров'я (відносна свобода від захворювань і заражень); безпека особи (свобода від фізичного насильства і погроз); продовольча безпека (фізична й економічна доступність продуктів харчування); екологічна безпека (доступність чистої води і чистого повітря, система землекористування, яка зберігає родючість ґрунтів); безпека меншин (збереження культурної своєрідності); політична безпека (захист основних прав людини і свобод) [9, с. 3–33].

Перехід у визначенні орієнтирів безпеки відбувся під впливом

декількох важливих обставин. По-перше, це закінчення «холодної війни», що дозволило звернути належну увагу саме на інтереси та безпеку людини. По-друге, це загальна тенденція до збільшення обсягів прав людини та забезпечення дієвості принципу верховенства права. По-третє, це прояви та наслідки глобалізаційних процесів, а саме стрімке поширення гуманістичних ідеалів на ті країни та народності, які раніше вважалися бастионом традиціоналізму. До всього цього обов'язково слід додати і загальні процеси демократизації, у руслі яких людина та її свободи розглядаються як вища соціальна цінність [10].

Безпека в установах виконання покарань є якщо не головною, то однією з головних умов їх нормального функціонування. У загальних рисах під безпекою в установах виконання покарань можна розуміти певний рівень захищеності суспільних відносин, які встановлюються під час виконання кримінальних покарань, що виникають, та забезпечують подальший прогресивний розвиток цих відносин.

Під час здійснення аналізу забезпечення безпеки особи у виправних колоніях однаково важливими є як правові, так і економічні, організаційні, кримінологічні та інші аспекти діяльності органів і установ, що забезпечують вирішення питань, пов'язаних з безпекою особи в установах виконання покарань.

Формулюючи поняття безпеки особи у виправних колоніях, необхідно враховувати як похідні (загальнофілологічні, загальноправові) начала визначення цієї категорії, так і її трактування, що відображені в кримінально-виконавчому праві

України та кримінально-виконавчій науці.

Загалом у законодавчих актах України слово «безпека» в термінології законодавства нині зустрічається близько 80 раз. У різних нормативно-правових актах України термін «безпека» визначається також по-різному.

На сьогодні нормативно не визначено поняття «безпека особи у виправних колоніях» (або хоча би «безпека кримінально-виконавчої системи»). У законодавстві є лише вказівки щодо необхідності забезпечення безпеки осіб, які утримуються в установах виконання покарань, а також персоналу та осіб, які відвідують ці установи (ст. 7, 10, 102 КВК України; деякі статті Закону України «Про державну кримінально-виконавчу службу» та іншими нормативно-правовими актами). Зараз ця категорія, в основному, розробляється наукою кримінально-виконавчого права і ще детально не відрегульована на законодавчому рівні.

Вітчизняні науковці у своїх працях доволі часто торкаються питань, що стосуються забезпечення безпеки в установах виконання покарань, зокрема по-різному визначають і сам термін «безпека». Наприклад, О. Яворська, розглядаючи визначення поняття особистої безпеки засуджених у виховних колоніях України, звертається до прикладів, які зустрічаються в працях А. Х. Степанюка, О. М. Джужи, І. Г. Богатирьова та інших знаних вітчизняних учених [11, с. 108]. Звернемося до них і ми. Так, у науково-практичному коментарі до КВК України, виданому у 2005 році, І. С. Яковець та А. Х. Степанюк «безпеці» надають значення гарантії, яка є необхідною умовою

життєдіяльності особи, що дозволяє їй зберігати та збільшувати духовні й матеріальні цінності [12, с. 47].

Зустрічаються й такі випадки, коли автори, не даючи визначення терміну «безпека», у своїх наукових доробках розкривають зміст права засуджених на особисту безпеку, спираючись на положення кримінально-виконавчого законодавства [11, с. 108; 13, с. 114]. У підручниках з кримінально-виконавчого права також зустрічаються різні підходи до визначення поняття особистої безпеки засуджених. О. М. Джужа та О. І. Осауленко в підручнику «Кримінально-виконавче право України» (2010 р.) стверджують що це гарантована міжнародним правом та українським законодавством захищеність життя, здоров'я, інших життєво важливих і соціально значущих інтересів цієї категорії громадян від завдання шкоди, а також запобігання небезпеці та загрозам, які виникають у процесі відбування (виконання) кримінальних покарань у виді арешту, обмеження волі, тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців або позбавлення волі [14, с. 212]. І. Г. Богатирьов акцентує увагу на тому, що право на особисту безпеку засуджених – це врегульована чинним законодавством України діяльність органів і установ виконання покарань щодо здійснення організаційно-управлінських, матеріально-технічних, силових та інших заходів, спрямованих на захист життя, здоров'я та майна засуджених від протиправних посягань, створення належних для них умов відбування покарання і досягнення його мети [15, с. 3]. О. В. Лисодєд при визначенні поняття «безпека» вказує на те, що це стан захищеності життєво важли-

вих законних інтересів особи від будь-якої зовнішньої загрози, при цьому забезпечення безпеки особи є однією з основних функцій держави [16, с. 48]. Науковці, які у своїх працях не торкаються діяльності установ виконання покарань, але чия діяльність безпосередньо стосується безпеки (Є. П. Желібо, В. В. Зацарний), поняття «безпека» визначають як ступінь свободи від ризику або ж відсутність неприпустимого ризику, пов'язаного з можливістю завдати будь-якої шкоди життю та здоров'ю людини за будь-яких умов існування [17, с. 25]. «Міжнародна поліцейська енциклопедія» наводить таке визначення поняття «безпека»: 1) стан захищеності життєво важливих інтересів особи, суспільства, держави від внутрішніх і зовнішніх загроз; 2) здатність предмета, явища або процесу зберігати свою сутність, основні ознаки, властивості за знищувального впливу з боку інших предметів, явищ або процесів [18, с. 45].

Одним з перших проблему безпеки установ виконання покарань почав розробляти А. Г. Перегудов, який запропонував під безпекою у виправних установах розуміти певну систему відносин і юридичних норм, що регулюють ці відносини, щодо забезпечення спокою, недоторканості життя і здоров'я працівників, засуджених, інших громадян, причетних до діяльності даних установ, їх нормальної праці й відпочинку, а також нормального функціонування виправної установи в цілому та її підрозділів зокрема [19, с. 26].

За такого розуміння безпеку у виправних колоніях можна розглядати у двох аспектах. По-перше, як статичне явище, досягнуте в результаті вжиття різних заходів, що забез-

печують захист, збереження багатьох об'єктів, у тому числі особи працівників установ виконання покарань, засуджених, інших громадян, які перебувають на території цих установ, а також захищеність структурної цілісності підрозділів, можливості здійснення ними своєї законної діяльності тощо. По-друге, як явище, що має динамічні характеристики, які відбиваються в понятті «забезпечення безпеки виправних колоній». Якщо в першому випадку безпека є метою, то при забезпеченні безпеки мається на увазі певний перелік засобів досягнення такої мети [19, с. 26]. А. Г. Перегудов відзначав, що до реалізації такого явища належить здійснення організаційно-управлінської та оперативної-тактичної діяльності для досягнення встановленого нормами права порядку у виправній установі, а також виконання вимог і заходів, спрямованих на попередження можливої і усунення явної небезпеки, яка загрожує спокою, життю і здоров'ю працівників виправної установи, засуджених, інших громадян, діяльність яких стосується виправної установи загалом та її підрозділів зокрема [19, с. 28].

Згодом деякі автори пропонували ширше розглядати безпеку виправних колоній. Зокрема, А. А. Ткаченко визначав пенітенціарну безпеку як складовий елемент у системі юридичної безпеки людини. Під пенітенціарної безпекою він розуміє малодосліджену складову частину юридичної безпеки у сфері кримінально-виконавчих відносин, суб'єктами яких виступають особистість, суспільство і держава [20].

Мабуть, таке визначення має право на існування за умови означення конкретних об'єктів забезпечення

пенітенціарної безпеки. При цьому слід мати на увазі, що поняття «пенітенціарна безпека» набагато вужче, ніж поняття «безпека кримінально-виконавчої системи», оскільки охоплює лише установи, які виконують покарання, пов'язані з ізоляцією [20].

Більш правильними, на наш погляд, є методологічні підходи, які сформульовані А. Г. Перегудовим і дозволяють визначити безпеку кримінально-виконавчої системи як сформований на основі юридичних норм і в результаті управлінської діяльності певний стан правовідносин, що виникають під час виконання кримінальних покарань. Це забезпечує недоторканність життя і здоров'я працівників, засуджених, інших громадян, діяльність яких стосується цих установ, їх нормальну працю і відпочинок, а також структурну цілісність і нормальне функціонування установ кримінально-виконавчої системи, у тому числі їх окремих підрозділів [19, с. 26-28].

Таким чином, за підсумками аналізу безпекою кримінально-виконавчої служби можна назвати певний нормативно визначений рівень стану кримінально-виконавчих правовідносин. Залежно від характеру та місця формування небезпек і загроз безпеці кримінально-виконавчої служби вони можуть бути зовнішнього або внутрішнього походження.

При правовому регулюванні під забезпеченням безпеки від зовнішніх загроз мається на увазі реалізація правових норм, що регулюють питання захисту від різних стихійних лих, епідемій, диверсій, нападів на органи та установи кримінально-виконавчої служби, а також від впливів організованих злочинних груп, що мають на меті дезорганіза-

цію процесу виконання кримінальних покарань. У даному випадку безпека кримінально-виконавчої служби досягається реалізацією цілого блоку правових норм різних галузей права. При цьому норми цивільного права регламентують порядок відшкодування шкоди; адміністративне законодавство регулює діяльність адміністрації органів і установ виконання покарань у надзвичайних умовах, викликаних стихійними лихами і протиправними діями окремих осіб; кримінальне право вирішує питання забезпечення безпеки шляхом установлення кримінальної відповідальності за вчинення злочинів проти працівників кримінально-виконавчої служби і засуджених, а також за окремі дії, що дезорганізують діяльність установ і органів кримінально-виконавчої служби. При вирішенні питань забезпечення зовнішньої безпеки кримінально-виконавчої служби слід мати на увазі, що кримінально-виконавча служба являє собою специфічний державний механізм, у якому відображаються всі процеси, що відбуваються в суспільстві загалом.

Внутрішня безпека кримінально-виконавчої служби полягає в забезпеченні захисту від небезпек і загроз, що виникають безпосередньо в установах та органах, які виконують покарання. Регулювання процесу забезпечення внутрішньої безпеки здійснюється, в основному, нормами кримінального та кримінально-виконавчого права. Воно спрямоване на запобігання й усунення небезпеки виникнення в названих установах і органах надзвичайних ситуацій кримінального характеру (масових заворушень, захоплення заручників тощо), порушень закон-

ності при виконанні покарань працівниками кримінально-виконавчої служби, порушень установленого режиму відбування покарань засудженими, а також на припинення протиправної діяльності «злочинів у законі» та інших лідерів негативних угруповань засуджених.

Отже, необхідний рівень безпеки в органах та установах виконання кримінальних покарань (зокрема у виправних колоніях) досягається реалізацією єдиної державної політики в цій сфері, системою заходів політичного, економічного, правового та іншого характеру, спрямованих на усунення загроз безпеці об'єктів, що захищаються кримінально-виконавчою службою. Для створення і підтримки необхідного рівня безпеки об'єктів кримінально-виконавчої служби в Україні розробляється система правових норм, що регулюють відносини у сфері забезпечення безпеки, визначаються завдання та основні напрями діяльності державних органів. У кримінально-виконавчому праві регулювання особистої безпеки у виправних колоніях здійснюється Конституцією України, КВК України та іншими актами українського законодавства і міжнародними нормативно-правовими актами.

Висновки. Таким чином, узагальнивши сформульовані в законодавстві та науці визначення понять «безпека», можна стверджувати, що безпека особи у виправних колоніях може розумітися як визначена та гарантована на нормативно-правовому рівні, а також забезпечена правоохоронною діяльністю посадових осіб органів і установ виконання покарань та інших осіб захищеність від зовнішніх і внутрішніх небезпек прав і законних інтересів.

Список використаних джерел

1. Бараш Є. Ю. Вплив злочинності на забезпечення соціальної безпеки. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2017. № 4(91). С. 89–101.
2. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Дата оновлення: 30.09.2016. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр> (дата звернення 18.07.2018).
3. Кримінально-виконавчий кодекс України: Закон України від 11.07.2003 № 1129-IV. Дата оновлення: 28.08.2018. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15> (дата звернення 08.10.2018).
4. Про Державну кримінально-виконавчу службу України : Закон України від 23.06.2005 № 2713-IV. Дата оновлення: 01.01.2018. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2713-15> (дата звернення: 18.07.2018).
5. Кіслов О. І. Підходи до розуміння поняття «безпека особистості» у виправних колоніях. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2015. Вип. 15(2). С. 97–99. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2015_15%282%29_28 (дата звернення: 18.07.2018).
6. Даль В. И. Толковый словарь живого великорусского языка. URL : <http://slovardalja.net/word.php?wordid=1328> (дата звернення 08.10.2018).
7. Ожегов С. И. Толковый словарь Ожегова онлайн. URL : <https://slovarozhegova.ru/word.php?wordid=1346> (дата звернення 08.10.2018).
8. Бутрос-Гали Б. Повестка дня для мира. Декларация Генерального секретаря ООН. *Вестник МИД РФ*. 1992. № 13–14. С. 36–48.
9. United Nations Development Programme (UNDP). Human Development Report 1994: New Dimensions of Human Security. URL : http://hdr.undp.org/sites/default/files/reports/255/hdr_1994_en_complete_nostats.pdf (Last accessed: 13.10.2018).
10. Древаль Ю. Д. Безпека особистості в конфліктному соціумі. *Державне будівництво*. 2013. № 1. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2013_1_4 (дата звернення: 13.10.2018).
11. Яворська О. Щодо визначення поняття особистої безпеки засуджених у виховних колоніях України. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 3. С. 107–109.
12. Кримінально-виконавчий кодекс України : науково-практичний коментар / А. Х. Степанюк, І. С. Яковець; за заг. ред. А. Х. Степанюка. Харків : Юрінком Інтер, 2005. 560 с.
13. Кримінально-виконавче право України: навч. посіб. / А. П. Гель, Г. С. Семаков, І. С. Яковець; за заг. ред. А. Х. Степанюка. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 624 с.
14. Кримінально-виконавче право України: підручник / О. М. Джужа, І. Г. Богатирьов, О. Г. Колб та ін.; за заг. ред. О. М. Джужі. Київ : Атіка, 2010. 752 с.
15. Автухов К. А. Право засуджених до арешту на особисту безпеку. *Часопис Академії адвокатури України*. 2011. № 1. С. 1–5.
16. Науково-практичний коментар Кримінально-виконавчого кодексу України / А. П. Гель, О. Г. Колб, В. О. Корчинський та ін.; за заг. ред. А. Х. Степанюка. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 496 с.
17. Желібо Є. П., Зацарний В. В. Безпека життєдіяльності: підручник. Київ : Каравела, 2006. 288 с.
18. Міжнародна поліцейська енциклопедія: у 10 т. / відп. ред.: Ю. І. Римаренко, Я. Ю. Кондратьєв, В. Я. Тацій, Ю. С. Шемшученко. Київ : Концерн «Видавничий дім «Ін Юре», 2006. Т. 3. 1122 с.
19. Перегудов А. Г. Понятие обеспечения безопасности в исправительно-трудовых учреждениях, его принципы, задачи и организационно-правовые основы: Курс лекций по обеспечению безопасности, порядка исполнения и отбывания нака-

зания в исправительно-трудовых учреждениях / под ред. А. Г Перегудова. Уфа, 1996. С. 26–28. URL : https://studme.org/90508/pravo/pravovoe_regulirovanie_obespecheniya_bezопасnosti_ugolovno-ispolnitelnoy_sistemy (дата звернення: 20.10.2018).

20. Эминов В. Е. Уголовно-исполнительное право России. URL : https://studme.org/90508/pravo/pravovoe_regulirovanie_obespecheniya_bezопасnosti_ugolovno-ispolnitelnoy_sistemy (дата звернення: 23.10.2018).

K. Astafieva,

Master of Law,

*Head of the Document Support Section of the
Institute of Criminal-Executive Service*

I. Khrystych,

Post-graduate student of the Criminal

Law and Criminology Chair of the National

University of the State Fiscal Service of

Ukraine

PERSONAL SAFETY AS ONE OF THE MAIN CONSTITUENTS OF SAFETY AT THE PENAL ESTABLISHMENTS

The analysis of the state of researches and definitions of the notion "personal security" at the penal establishments has been carried out in the article on the basis of the criminal-executive legislation of Ukraine and scientific sources.

The humanization of the relevant legislation has been one of the priority activities while reforming the Criminal Executive-Service of Ukraine. We have considered the normative regulation and scientific-theoretical elaboration of the of social relations issues, which arise in connection with the need to ensure security and personal safety at the penal establishments. Different directions of personal safety regulation in the criminal-executive legislation are considered. The state of researches and definitions of the notion «person safety» at the penal establishments is deeply analyzed on the basis of the content analysis of the criminal-executive legislation of Ukraine and the corresponding scientific sources.

The internal security of the criminal-executive service envisages the protection against dangers and threats, which arise directly at the bodies, institutions and establishment, which are involved in the sentences enforcement. The process of ensuring the internal security is regulated mainly by the criminal and criminal-executive legislation.

We can say that the personal safety at the penal establishments can be understood as well defined and guaranteed at the regulatory level, as well as insured by the law enforcement activities of the penal establishments' officials and other persons, involved in protection against the external and internal threats concerning the rights and legal interests.

Keywords: *security, person security, correctional colony, security in penitentiary institutions.*

Надійшла до редакції 02.11.2018